

Procjenjivanje i ocjenjivanje postignuća učenika, nastavnika i škola

Radni materijal 10: Suradničko poučavanje i povratne informacije kolega nastavnika

Planiranje lekcija demokratskog građanstva i ljudskih prava u suradnji s kolegom nastavnikom može nesumnjivo biti korisno sredstvo za uzajamnu razmjenu informacija i koordinaciju, kao i za razvoj razreda, uključujući i vrednovanje učinkovitosti takvog procesa.³⁸ Suradničko planiranje se može ograničiti isključivo na pripremanje lekcije (kakva je praksa u većini zemalja) ili se može razviti u zajedničko poučavanje te lekcije (putem timskog poučavanja). Institucije za obuku nastavnika mnogih zemalja Europe još uvijek ne daju veliki prioritet pokretanju suradničkog načina planiranja i poučavanja lekcija. Kultura otvaranja vrata prema drugima je proces koji zahtijeva dulji period razvoja.

Ostaje i dalje zanimljiv fenomen da mnogi nastavnici nerado usko surađuju sa svojim kolegama.³⁹ Je li razlog tome nedostatak dobrih primjera u praksi? Ili možda strah nastavnika da će još više vremena trebati provoditi u školi? Ili se pak razlog nalazi u činjenici da nastavnici zaziru od ocjenjivanja od strane svojih kolega?

Kao primjer oblika suradničkog planiranja i poučavanja, jedno rješenje za uštedu dragocjenog vremena mogle bi biti grupne hospitacije među kolegama u nastavi demokratskog građanstva i ljudskih prava. Sljedeći prijedlog može služiti kao smjernica:⁴⁰

Veličina grupe:	Tri nastavnika posjećuju jedni druge dva puta u svakom polugodištu (svaki nastavnik prima dvije posjete i ide u četiri – u posjet uvijek idu dva nastavnika zajedno).
Organizacija:	Nastavnici zajedno planiraju hospitacije sukladno postojećoj satnici na decentraliziran način.
Uloga predmeta:	Nastavnici hospitiraju u nastavi demokratskog građanstva i ljudskih prava. Nije bitno za koje su predmete specijalizirani (ili koje su ranije poučavali).
Sastavljanje grupe:	Razlog sastavljanja grupe može biti prijateljstvo ili simpatija, što osigurava minimalnu količinu povjerenja.
Zadatak ravnatelja:	Ravnatelj je uloga vođenje evidencije o minimalnom broju uzajamnih posjeta. Ne bi se trebao uplitati u sadržaj i tematike poučavanja.
Tematski fokus:	Pitanja koja čine središnju točku takvih hospitacija mogu nastati na osnovi raznih interesa i konteksta: a) nastavnik želi dobiti povratne informacije o određenom pitanju, b) odabrana je ili već uvedena nova metoda/aktivnost i potrebno ju je evaluirati c) nužna je evaluacija pedagoških načela (primjerice, formuliranih u školskom programu ili profilu).

Više je razloga za dodavanje elemenata povratnih informacija kolega nastavnika i zajedničkih lekcija promatranja i analize suradničkom planiranju poučavanja. Promatranje rada kolega u nastavi demokratskog građanstva i ljudskih prava pozitivno će doprinijeti osvještavanju vlastitog poučavanja tog predmeta. Ono ne služi samo kao instrument postavljanja dijagnoze, već i kao instrument unapređivanja vlastitih stilova i metoda.

³⁸ Helmke A. (2003.), "Unterrichtsevaluation: Verfahren und Instrumente", *Schulmanagement*, (Vrednovanje nastave: Metode i sredstva, Školski menadžment) 1, 8-11.

³⁹ Ibid.

⁴⁰ Klippert H. (2000.), *Pädagogische Schulentwicklung. Planungs- und Arbeitshilfen zur Förderung einer neuen Lernkultur* (Pedagoški razvoj škola. Pomoćna sredstva za planiranje i rad u promicanju nove kulture učenja), Beltz, Weinheim.

Više je razloga za to:⁴¹

Mnogo se učinkovitije uči kako poučavati u stvarnoj, svakodnevnoj nastavi, nego zajedničkim promišljanjem ili hipotetskim modelom stvarne, no ne i isprobane nastave.

Postoje mnogi detalji koji se ne daju lako objasniti samim razgovorom o nastavnoj lekciji kao što su radne rutine, govor tijela, mimika, ponašanje u komunikaciji, itd.

Promjena perspektive i promatranje nastavne lekcije iz većeg odmaka pruža bolji uvid u vlastito poučavanje.

Promatranje lekcije rasterećuje nastavnika od aktivnog djelovanja. Tako je moguće percipirati više detalja i stvoriti više prostora za promišljanje.

Iz svake je promotrene lekcije moguće usvojiti više sugestija za vlastito poučavanje. Raznolikost osobnosti i stilova poučavanja može biti zanimljiv izvor impulsa koje nastavnik nakon završenog pripravničkog staža više ne dobiva u svakodnevnom radu.

Promatranje nastave i svih elemenata planiranja i promišljanja obuhvaća raspravu o didaktičkim i metodičkim pitanjima i sastavni je dio razvoja škole s polazištem na razini nastavnika.

⁴¹ Leuders T. (2001.), *Qualität im Mathematikunterricht der Sekundarstufe I und II (Kvalitetna nastava matematike na sekundarnoj razini I i II)* Cornelsen, Berlin